

דיון בוועדת העבודה, הרווחה והבריאות - 21.11.18

הסדרת הטיפול והשימוש בחומרי הדברה בחקלאות

נייר עמדה – אדם טבע ודין

מדי שנה, כ-6,000 טון של חומרי הדברה מסוכנים מרוססים בשטחים חקלאיים ברחבי הארץ. השימוש החקלאי בחומרי הדברה אינו מותנה בכשרה ורישוי, בניגוד לחומרים מסוכנים אחרים, ואף לא קיימת כל מגבלת מכירה של חומרים אלו.

כתוצאה מכך, שימוש בלתי תקין בחומרי הדברה מסוכנים הוא דבר שבשגרה! עובד בחקלאות, ולמעשה כל אדם, יכול לרכוש חומרי הדברה מהמסוכנים ביותר ללא הגבלה וללא פיקוח מספקים מטעם המדינה.

משרד החקלאות, האמון על ההדברה החקלאית, אינו מכיר ואינו מחזיק רשימה של כלל המדבירים מצויים תחת סמכותו, ואינו מפקח עליהם כנדרש. בנוסף, ההסדרה הרגולטורית בכל הנוגע לתחום העיסוק בהדברה חקלאית לוקה בחסר.

כל אלו, מוביל לסכנה לציבור, לסביבה, לחקלאים ולעובדיהם.

המחסור ברגולציה, אשר מוביל לשימוש בלתי תקין בחומרי הדברה, מוביל לכך שבישראל כיום ישנן כ-11% חריגות בשיעור חומרי ההדברה הנמצאים במזון! מספר חסר תקדים והיקף ביחס לארה"ב ואירופה, שם אחוז החריגות עומד על כ-3%.

לאור הכשלים והמחסור הרגולטורי, קיימת זליגה בין שימושים חקלאיים וביתיים, אשר הובילה לא פעם למקרי הרעלות ולסכנה לחיי אדם.

תקנות הבטיחות בעבודה (גיהות תעסוקתית ובריאות העובדים בתכשירי הדברה), אשר קובעות מנגנון להכשרה, הסמכה, דיווח על יישום החומרים ודרכי בטיחות, הן הצעד הראשון מתוך שורת צעדים שחובה לנקוט לצורך הגנה על בריאות הציבור בתחום חומרי ההדברה החקלאיים לטובת מניעה, או לכל הפחות צמצום, של אירועים מסכני חיים.

אישור תקנות אלו, היושבות על המדוכה מזה כשלוש שנים, הינו צעד ראשון ומחייב לטובת הסדרה והגנה על הציבור. במקביל, יש לקבוע בחוק את ההסדרים המשלימים, המוצעים בהצעת החוק הגנה על בריאות הציבור (הפחתת הסיכון מחומרי הדברה), התשע"ז-2017 אשר מוביל חה"כ אלאוף, לצורך מתן הגנה מהותית:

- הכנת תכנית לאומית להפחתת השימוש בחומרי הדברה תוך מתן תמריצים ותמיכות לחקלאיים לקידום הדברה משולבת.
- קביעת מרחקי מגן בין האזור המרוסס לבין מגורים לצורך הגנה על בריאות התושבים.
- דרישה להכשרה ורישוי מיוחד לעוסקים בחומרי הדברה המסוכנים ביותר וקביעת הסדר מהודק להגבלת המכירה למורשים בלבד (כגון חיוב המוכר בהיתר מכירה מיוחד).
- מגבלות על היישום של חומרים לאידוי קרקע לצורך שמירה על בריאות הציבור והסביבה.
- הקמת מאגר מידע ארצי אודות השימוש בחומרי הדברה בפועל כמדד ליישום החלטות המדיניות והתכנית הלאומית והשפעתן, ולצורך שיפור הפיקוח והאכיפה על השימוש בחומרי הדברה.

התקנות שבנדון הן צעד ראשון והכרחי לטובת הקטנת הזליגה של חומרי הדברה חקלאים מסוכנים לשימושים אחרים, באמצעות הגבלת השיווק של תכשירי ההדברה המסוכנים ביותר, ובהתאם גם באמצעות הגברת הפיקוח על שיווק תכשירים אלו.

אדם טבע ודין רואה חשיבות עליונה בקידום התקנות, וקוראת למשרדי הממשלה להתקין אותן באופן מיידי, לצד המשך קידום ההסדרים הנוספים כאמור לעיל לצד רפורמה בהליך הרישום של חומרי הדברה. זאת לצורך המשך קיומה של חקלאות בריאה, שתשרת הן את ציבור החקלאים, הן את ציבור הצרכנים והן את הסביבה, באופן בריא, בטוח ומיטבי.